

Brigády studentů

V případě krátkodobé brigády se studenti nejčastěji setkají s uzavřením dohody o provedení práce, ale mohou se setkat i s dohodou o pracovní činnosti. Jaký je v nich rozdíl?

Dohoda o provedení práce

Dohodu o provedení práce (DPP) lze uzavřít s jakýmkoli počtem zaměstnavatelů. Platí ale, že součet odpracovaných hodin pro každého jednotlivého zaměstnavatele nesmí přesáhnout tři sta hodin za rok. Dohoda o provedení práce musí být písemná. Pokud měsíční odměna z dohody o provedení práce nepřesáhne 10 000,- Kč hrubého, neodvádí se z ní zdravotní a sociální pojištění a nezakládá zaměstnanecký poměr. Platí i v případě podepsání více DPP u jednoho zaměstnavatele. Pokud výdělek i z více DPP od jednoho zaměstnavatele v součtu přesáhne 10 000,- Kč hrubého, odvádí se z celé částky zdravotní a sociální pojištění.

Dohoda o pracovní činnosti

I dohodu o pracovní činnosti (DPČ) můžete během roku uzavřít s libovolným počtem zaměstnavatelů. Platí zde jediné omezení, a to, že v průměru nesmíte na DPČ u jednoho zaměstnavatele pracovat víc než dvacet hodin týdně (tedy polovinu běžné pracovní doby). Dohoda o pracovní činnosti se uzavírá písemně s uvedením sjednané práce, sjednaného rozsahu pracovní doby a dobu, na kterou se dohoda uzavírá. Pokud je měsíční odměna z DPČ nižší než 2 500,- Kč (maximálně tedy 2 499,- Kč) neodvádí se z ní sociální a zdravotní pojištění. Pokud měsíční odměna dosáhne alespoň 2 500,- Kč (platí i pro součet více DPČ od jednoho zaměstnavatele) odvede se z ní sociální a zdravotní pojištění stejně jako z běžného pracovního poměru tzn. včetně navyšování na superhrubou mzdu.

Tímto jsme si vysvětlili rozdíl mezi dohodou o provedení práce a dohodou o pracovní činnosti. Jak je to ale s placením daní? K tomu nám pomůže tzv. „ružový formulář“ – Prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti.

Prohlášení poplatníka slouží k uplatnění nároku slevy na dani. Pokud toto prohlášení u zaměstnavatele podepíšete, a je jedno zda jste podepsali dohodu pracovní činnosti nebo dohodu o provedení práce, máte nárok na slevu na poplatníka, která činí 2070,- Kč měsíčně. Když k prohlášení doložíte i potvrzení o studiu, získáte tím nárok na slevu na studenta, která činí 355,- Kč měsíčně. Ve většině případů jsou však měsíční výdělky „tak nízké“, že není potřeba slevu na studenta uplatňovat. Pokud prohlášení poplatníka nepodepíšete, zaměstnavatel Vám tyto slevy při výpočtu čisté mzdy neuplatní a odvede za Vás tzv. zálohu na daň v případě DPČ nebo poníží příjem o 15% srážkovou daň v případě DPP, čímž se sníží Váš výdělek. Ale pozor, pokud máte více pracovních aktivit u různých zaměstnavatelů současně, „Prohlášení k dani poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti“ můžete podle zákona podepsat a slevy uplatnit pouze u jednoho z nich. V případě, že prohlášení poplatníka nepodepíšete, lze slevy uplatnit v daňovém přiznání, takže o ně nepřijdete.

Jak vypadá takové podepsání, a nepodepsání prohlášení v praxi si ukážeme na příkladech.

Příklad č. 1

Student v roce 2017 měl brigádu na dohodu o provedení práce, a to od února do září a u svého zaměstnavatele **podepsal prohlášení poplatníka** a doložil veškeré podklady (potvrzení o studiu). Dohoda byla sjednána na částku 8 500,- Kč měsíčně hrubého.

Hrubá mzda	8 500,- Kč
Čistá mzda	8 500,- Kč
Srážková daň (15%)	1 275,- Kč
Sleva poplatník	2 040,- Kč
Sleva student	335,- Kč
Zdravotní a sociální zaměstnanec	0,- Kč
Zdravotní a sociální zaměstnavatel	0,- Kč

*Stejný příklad, ale student **nepodepsal prohlášení poplatníka**, tzn., nebude mu zohledněna sleva na poplatníka a na studenta:*

Hrubá mzda	8 500,- Kč
Čistá mzda	7 225,- Kč
Srážková daň (15%)	1 275,- Kč
Sleva poplatník	0,- Kč
Sleva student	0,- Kč
Zdravotní a sociální zaměstnanec	0,- Kč
Zdravotní a sociální zaměstnavatel	0,- Kč

Příklad č. 2

Student v roce 2017 měl brigádu na dohodu o pracovní činnosti, a to od února do září a u svého zaměstnavatele podepsal prohlášení poplatníka a doložil veškeré podklady (potvrzení o studiu). Dohoda byla sjednána na částku 8 500,- Kč měsíčně hrubého.

*Jelikož student **podepsal prohlášení poplatníka**, bude mu zohledněna sleva na poplatníka a na studenta:*

Hrubá mzda	8 500,- Kč
Čistá mzda	7 565,- Kč
Superhrubá mzda	11 390,- Kč
Záloha na daň	1 710,- Kč
Sleva poplatník	2 040,- Kč
Sleva student	335,- Kč
Zdravotní a sociální zaměstnanec	935,- Kč
Zdravotní a sociální zaměstnavatel	2 890,- Kč

*Stejný příklad, ale student **nepodepsal prohlášení poplatníka**, tzn., nebude mu zohledněna sleva na poplatníka a na studenta:*

Hrubá mzda	8 500,- Kč
Čistá mzda	5 355,- Kč
Superhrubá mzda	11 390,- Kč
Záloha na daň	1 710,- Kč
Sleva poplatník	0,- Kč
Sleva student	0,- Kč
Zdravotní a sociální zaměstnanec	1 435,- Kč
Zdravotní a sociální zaměstnavatel	2 890,- Kč

A jak vyplnit prohlášení k dani? (viz vzor)

Student vyplní (v případě, že nemá již své vlastní děti, manžela/ku) pouze tyto odstavce prohlášení k dani:

- v hlavičce rok, pro které prohlášení činí,
- úvodní tabulku, která slouží pro vyplnění identifikačních údajů poplatníka (zaměstnanec) a plátce (zaměstnavatele),
- tabulku „§ 35ba odst. 1 zákona uplatňují“ - zde student označí křížkem „x“ základní slevu na poplatníka a slevu na studenta (doložit potvrzení o studiu mzdové účetní)
- v podpisové části na straně 2 datum a podpis v prvním sloupci, kdy toto prohlášení činí

Teď už víme, jaký vliv má na náš výdělek podepsání prohlášení poplatníka a zbývá nám rozhodnout, v jakých případech musíme nebo můžeme podat příznání k dani z příjmů a v jakých případech je to zcela zbytečné.

Po ukončení brigády nebo po skončení zdaňovací období, což je v našem případě jeden kalendářní rok si student vyžádá od svých zaměstnavatelů potvrzení o zdanitelných příjmech ze závislé činnosti ze všech brigád, které v průběhu roku měl.

Všeobecně by se dalo říct, že pokud student podepisoval prohlášení poplatníka a nejednalo se o souběh brigád, nemá povinnost podávat daňové příznání a ani podáním daňového příznání nevznikne vratitelný přeplatek. Pokud student prohlášení poplatníka nepodepisoval, stojí za zvážení daňové příznání podat, neboť je pravděpodobné, že zde byla sražena 15% daň nebo odvedena záloha na daň, která by se Vám mohla vrátit. Nicméně povinnost to není. Pokud ovšem bude souběh více brigád na dohodu o pracovní činnosti, student je povinen podat příznání k dani z příjmů fyzických osob.

V praxi tedy mohou nastat tyto případy:

1. Student měl v průběhu roku pouze jednu nebo více brigád po sobě jdoucích na dohodu o provedení práce a měsíční výdělek z každé brigády nepřesáhl 10 000,- Kč. V tomto případě mohl podepsat u všech zaměstnavatelů prohlášení poplatníka, jelikož více brigád neprobíhalo současně. Pokud jej podepsal, nemá žádný smysl a ani nevzniká povinnost podávat příznání k dani z příjmů fyzických osob, neboť mu byly uplatněny slevy na dani a nemusela za něj být odvedena srážková daň.
2. Student měl v průběhu roku jednu nebo více brigád na dohodu o provedení práce a měsíční výdělek z každé brigády nepřesáhl 10 000,- Kč, z toho některé probíhaly souběžně a tak mohl pouze u jednoho zaměstnavatele podepsat prohlášení poplatníka. V tomto případě opět nevzniká povinnost podat příznání k dani z příjmů fyzických osob, ale na rozdíl od přechozí příkladu se ho vyplatí podat, protože mu zpravidla vznikne přeplatek právě ve výši odvedené srážkové daně z brigád, kde nemohl podepsat nebo nepodepsal prohlášení poplatníka.

3. Student měl v průběhu roku pouze jednu nebo více brigád po sobě jdoucích na dohodu o pracovní činnosti a podepsal všude prohlášení poplatníka, nemá tedy povinnost podávat daňové přiznání a s velkou pravděpodobností mu ani nevznikne vratitelný přeplatek, pokud by přiznání podal.
4. Student měl v průběhu roku jednu nebo více brigád na dohodu o pracovní činnosti, z toho některé probíhaly souběžně a mohl tak podepsat prohlášení pouze u jednoho zaměstnavatele nebo ho nepodepsal vůbec. Tato situace mu zakládá povinnost podat přiznání k dani z příjmů fyzických osob.

Pokud student část roku pracoval na zkrácený pracovní úvazek (měl zaměstnaneckou smlouvu) a odváděl z hrubé mzdy daň z příjmů (zálohy na dani) a zaměstnavatel mu neprovede roční zúčtování, je výhodné daňové přiznání podat. Zaměstnavatel totiž v jejich případě uplatňoval pouze měsíční slevu na poplatníka 2 070,- Kč a na studenta 335,-Kč, tedy dvanáctinu roční částky, přičemž mají nárok na její plnou výši 24 840,- Kč a 4 020,- Kč. V daňovém přiznání tak mohou zažádat o vrátnou daň, kterou ze mzdy zaplatili.

Pokud má student živnostenský list (OSVČ – osoba samostatně výdělečně činná) a každý rok dokládá správě sociálního zabezpečení potvrzení o studiu, pohlíží se na jeho podnikatelskou činnost jako na vedlejší pracovní činnost. Student OSVČ s nižšími výděly neplatí žádné sociální pojištění a zálohy na zdravotní pojištění může mít nižší než minimální. Dolní hranice záloh zdravotního pojištění pro OSVČ se na studenty nevztahuje. Mohou na zálohách platit pouze desítky korun. První rok student neplatí zálohy žádné, doplatí je až podle podaného přehledu pro zdravotní pojišťovnu, který vychází z údajů uvedených v daňovém přiznání. V něm mu také vyjde výše záloh na následující období. V tomto případě je student povinen podávat přiznání pokud jeho příjmy z podnikání přesáhnou 15 000,- Kč za rok nebo pokud se dostane do ztráty.

Na závěr i informace pro rodiče. Příjem z brigády a uplatnění slev na dani nijak nebrání rodičům studenta do 26 let dále uplatňovat slevu na dítě.

Přejeme všem studentům pohodové letošní prázdniny, co nejvyšší výdělek o prázdninových brigádách a těm, kteří budou v příštím školním roce maturovat, přejeme i úspěšné zvládnutí této „zkoušky dospělosti“.

Za kolektiv zpracovatelů článku

Ing. Vladimír Jakub

Doporučené odkazy ze stránek Finanční správy ČR:

Internetové stránky Finanční správy ČR

<http://www.financnisprava.cz/>

Finanční úřad pro Liberecký kraj

<http://www.financnisprava.cz/cs/financni-sprava/organy-financni-spravy/financni-urady/app/urad-kontakt/2600>

databáze aktuálních tiskopisů k dani z příjmů fyzických osob ze stránek Finanční správy ČR

http://www.financnisprava.cz/cs/danove-tiskopisy/databaze-aktualnich-danovych-tiskopisu?rok=2018&tiskdruh=TDFU&dan=T_WEB01

V případě podání vlastního daňového přiznání mohou studenti volit tyto varianty tiskopisů

klasický tiskopis k DPFO s příjmy pouze ze ZČ

http://www.financnisprava.cz/assets/tiskopisy/5405-D_2.pdf?201805291115

interaktivní tiskopis k DPFO s příjmy pouze ze ZČ

http://www.financnisprava.cz/assets/tiskopisy/IF_5405-D_2.pdf?201805291115

formulář pro elektronické zpracování a podání přiznání k DPFO s příjmy pouze ze ZČ

https://adisepo.mfcr.cz/adistc/adis/idpr_epo/epo2/form/form_uvod.faces?CPodani=W5guwQ%2BpDP681SeyWoHWJZYv&ext=t

prohlášení poplatníka daně z příjmů ze závislé činnosti

http://www.financnisprava.cz/assets/tiskopisy/IF_5457_26.pdf?201805291121